

De Minister van Veiligheid en Justitie
Mr. G.A. van der Steur
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Datum
22 september 2015

Kenmerk
664851

Onderwerp
Concept-uitvoeringsbesluit bijdrage kosten strafvordering en slachtofferzorg en het concept-uitvoeringsbesluit bijdrage voor verblijf in een justitiële inrichting

Geachte heer Van der Steur,

Bij brief van 13 juli 2015 heeft u de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (hierna: NVvR) om advies gevraagd over het Concept-besluit houdende regels ter uitvoering van de bijdrage voor de kosten van strafvordering en slachtofferzorg en het Concept-wetsvoorstel tot wijziging van de Penitentiaire maatregel, het Reglement verpleging ter beschikking gestelden en het Reglement justitiële jeugdinrichtingen in verband met de eigen bijdrage voor verblijf in een justitiële inrichting. Dit advies is voorbereid door leden van de vereniging en vastgesteld door de Wetenschappelijke Commissie van de NVvR.

Strekking concept-uitvoeringsbesluiten

Het Concept-besluit bijdrage kosten strafvordering en slachtofferzorg en het Concept-besluit bijdrage voor verblijf in een justitiële inrichting voorzien in een nadere regeling van deze bijdragen. In beide besluiten worden de hoogte van de bijdragen geregeld en wordt het CAK aangewezen als de organisatie die de bijdrage namens de Minister van Veiligheid en Justitie zal vaststellen en innen. Ook worden regels gesteld over de verantwoording van het CAK aan de minister. Ten slotte wordt in dit besluit voorzien in de mogelijkheid van de verstrekking van justitiële gegevens aan het CAK ten behoeve van de bijdrage.

Advies

Bij brief van 20 maart 2014 heeft de NVvR geadviseerd over het concept-wetsvoorstel tot wijziging van de Penitentiaire beginselenwet, de Beginselenwet ter beschikking gestelden, de Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen en enige andere wetten in verband met de eigen bijdrage voor verblijf in een justitiële inrichting en het concept-wetsvoorstel Wijziging van het Wetboek van Strafvordering in verband met de eigen bijdrage van veroordeelden

aan de kosten van strafvordering en slachtofferzorg, waar de nu voorliggende uitvoeringsbesluiten uit voortvloeien. De NVvR heeft over de (on)wenselijkheid van het invoeren van de wetsvoorstellen ter zake van de eigen bijdragen voor het verblijf in een justitiële inrichting en voor de kosten voor de strafvordering en de slachtofferzorg geadviseerd. De NVvR hecht er belang aan de kern van deze bezwaren nogmaals onder uw aandacht te brengen.

De invoering van beide bijdragen leidt materieel tot een forse verzwaring van het punitief karakter van een strafrechtelijke veroordeling. De bijdrage(n) kan (kunnen) bezwaarlijk anders worden gezien als een onderdeel van de totale sanctie, en zal (zullen) zeker zo door de veroordeelde worden gevoeld. Te verwachten valt dat de verdediging hiervan ter zitting bij de behandeling van de persoonlijke omstandigheden met het oog op de strafmaat een punt zal maken en hier verweer op zal voeren. Niet valt uit te sluiten dat de rechter gevoelig zal zijn voor dit argument.

Een te verwachten gevolg is dan dat de rechter zal overgaan tot het (tevens) opleggen van een kleine boete in die gevallen dat de anders verschuldigde vergoeding een veroordeelde onevenredig zou treffen in zijn financiële situatie. Ook is voorstelbaar dat toepassing van artikel 9a van het Wetboek van Strafrecht een ruimere toepassing zal vinden.

Over de ter advisering voorgelegde concept-uitvoeringsbesluiten merkt de NVvR het volgende op.

In het concept-uitvoeringsbesluit ter zake van de kosten van strafvordering en slachtofferzorg is als bepaling opgenomen dat (uiterlijk) drie maanden na het onherroepelijk worden van de uitspraak de bijdrage voor strafvordering en slachtofferzorg wordt vastgesteld en de inning in beginsel wordt gestart. Hierbij lijkt geen rekening te worden gehouden met een eventuele detentie die is opgelegd en die mogelijk al wordt ondergaan. De NVvR verwacht dat weinig gedetineerden beschikken over zodanig vermogen dat zij tijdens een detentie de bijdrage zullen kunnen voldoen. De NVvR verzoekt de minister daarom met klem in het uitvoeringsbesluit op te nemen dat met de daadwerkelijke inning (in elk geval) wordt gewacht tot na afloop van de detentie, zoals ook volgt uit voorgestelde wijzigingen in (o.a.) art. 4b van de Penitentiaire maatregel.

In het uitvoeringsbesluit ter zake van de eigen bijdrage voor strafvordering en slachtofferzorg (verder: de AMvB) is opgenomen dat de veroordeelde een beschikking ontvangt met de vermelding van de hoogte van de opgelegde bijdrage en een aanbod van een betalingsregeling in zes maandelijkse termijnen. In de toelichting op de AMvB wordt gesteld dat de veroordeelde na ontvangst van deze beschikking binnen zes weken een verzoek kan doen voor de vaststelling van een betalingsregeling die afwijkt van die standaardregeling. De NVvR is van mening dat beperking van deze reactietermijn tot zes weken niet noodzakelijk en onwenselijk is. Een dergelijke korte termijn komt de NVvR niet redelijk voor, gelet op de hoogte van de bedragen en de mogelijk onrustige omstandigheden van een veroordeelde die verband kunnen houden met een detentieperiode. De NVvR verzoekt de minister de keuze voor een reactietermijn van zes weken te verduidelijken in de toelichting en de AMvB op dit punt te verruimen.

In de huidige kanton(strafrechts)praktijk wordt aan personen met zeer grote financiële problemen geregeld een taakstraf opgelegd in plaats van een onvoorwaardelijke geldboete. Het gaat dan om mensen die vanuit een schuldsanering/schuldhulpverlening per week een beperkt leefgeld krijgen van €50,- tot €100,-, of op andere wijze aannemelijk maken dat zij de gebruikelijke geldboete niet kunnen betalen. Deze veroordeelden worden dan langs de weg van de bijdrage alsnog relatief (zeer) fors financieel getroffen, omdat toepassing van art. 1 lid 2 AMvB achterwege blijft, hetgeen volgens de NVvR leidt tot een onwenselijke en onbillijke situatie. De NVvR vraagt de minister in de toelichting op de AMvB aan dit punt aandacht te besteden. In het algemene deel van het advies is al gewezen op redelijkerwijs te verwachten effecten in de straftoemeting.

Bij de bepaling van de hoogte van de bijdrage is bepalend welke rechter in eerste aanleg de uitspraak heeft gedaan. Indien echter de hogere beroepsrechter bij een kantonappel een lagere boete heeft opgelegd, zal een redelijke toepassing van art. 1 lid 2 AMvB er volgens de NVvR toe moeten leiden dat de bijdrage wordt vastgesteld op 50% van dat lagere bedrag. In de toelichting zou aan dit punt nadere aandacht moeten worden besteed om uitvoeringsproblemen te voorkomen.

In de AMvB ter zake van de eigen bijdrage voor verblijf in een justitiële inrichting stelt artikel 4c van het Reglement verpleging ter beschikking gestelden dat de bijdrage wordt vastgesteld "uiterlijk drie maanden na het tijdstip dat de bijdrageplichtige in vrijheid is gesteld". De NVvR vraagt zich af of in deze bepaling wordt bedoeld op de juridische beëindiging van de opgelegde maatregel. In de toelichting wordt, naar de mening van de NVvR, geen duidelijkheid hierover gegeven, terwijl de voorwaardelijke beëindiging (van het bevel tot verpleging, zie art. 38j lid 2 Sr.) ten hoogste 9 jaren kan duren. De NVvR verzoekt de minister ook op dit punt duidelijkheid te verschaffen in (de toelichting op) de AMvB.

Ten slotte merkt de NVvR op dat in (de toelichtingen op) de concept-uitvoeringsbesluiten geen aandacht wordt besteed aan de verhouding tussen de werkzaamheden van het CJIB en die van het CAK. Beide instanties zijn betrokken bij de inning van geldbedragen bij een persoon die zowel veroordeelde of verdachte kan zijn in verschillende (straf)zaken. Teneinde ervoor te zorgen dat beide overheidsinstanties op correcte wijze uitvoering geven aan de eigen taak naast die van de ander, adviseert de NVvR de minister vast te leggen op welke wijze de werkzaamheden van CJIB en CAK worden afgestemd. In de concept-uitvoeringsbesluiten behoort duidelijk te worden gemaakt hoe en in welke volgorde er zal worden gehandeld.

De Wetenschappelijke Commissie van de NVvR,

Prof. dr. M.E. de Meijer
voorzitter

